

ABSTRAKT

Pohlavně přenosné infekce (STI – Sexually transmitted infection) představují celosvětově závažný zdravotní problém. Gonorea je druhou nejčastěji hlášenou STI a neléčená infekce může vést k závažným komplikacím. Časná diagnóza a léčba je považována za důležitý prostředek prevence šíření HIV. V České republice (ČR) se již od roku 1959 sledují data o výskytu pohlavních nemocí, a přestože publikace vydávaná Ústavem zdravotnických informací a statistiky ČR přináší velmi důležitá data, chybí mnohé informace o nemocných, zejména s ohledem na rizikové chování. Zároveň není dostatek publikovaných dat z České republiky.

Práce předkládá pohled na STI, především gonoreu, syfilis, HIV a chlamydiové infekce, zkoumá souvislosti a vzájemné ovlivnění jejich přenosu, informuje o současném výskytu i epidemiologických faktorech.

Cílem výzkumu je zhodnotit klinické, epidemiologické, socioekonomické a behaviorální charakteristiky pacientů s diagnostikovanou gonoreou s ohledem na rizikové sexuální chování a tyto parametry porovnat dle pohlaví ve skupině mužů a žen a dle sexuální orientace u mužů ve skupině heterosexuálních a homosexuálních mužů. Výsledky sledování umožňují porovnání s publikovanými údaji ve světě. V závěru práce přináší možná doporučení k péči a sledování STI s cílem snížení výskytu těchto onemocnění v populaci.

Pacientům s potvrzenou gonoreou byl vysvětlen účel dotazníkového šetření a ti, kteří souhlasili, samostatně vyplnili dotazník. Sběr dat probíhal 3,5 roku a bylo zařazeno 508 pacientů.

Sledovaná data jsou porovnávána ve skupině 392 mužů (M; 77,2 %) a 116 žen (W; 22,8 %) a ve skupině 221 heterosexuálních mužů (MSW - Men who have Sex with Women; 55,4 %) a 171 homosexuálních mužů (MSM - Men who have Sex with Men; 43,6 %).

Nejvíce pacientů (39,1 %) bylo ve věkové skupině 30 a více let, 51,4 % mělo ukončené střední vzdělání, vysokoškoláků bylo 20,9% (27,1 % MSM; $p=0,007$). Celkem 78,2 % pacientů bylo svobodných. Ve skupině ženatých/vdaných převažovaly ženy nad muži (20,2 % vs 8,2 %; $p<0,001$). Důvodem vyšetření byl výtok u 73,7 % mužů oproti 26,7 % žen ($p<0,001$); pohlavní onemocnění partnera/ky u 40,5 % žen oproti 10,7 % mužů ($p<0,001$). Předcházející kontakt s kapavkou udalo 19,1 % osob (43,1 % W vs 11,8 % M; $p<0,001$) a 20,1 % MSM oproti 5,2 % MSW ($p<0,001$). Ze všech pacientů celkem 22,8 % prodělalo gonoreu v minulosti (27,0 % M vs 8,6 % W; $p<0,001$ a 37,4 % MSM vs 19,0 % MSW; $p<0,001$). První pohlavní styk byl popsán jako náhodný u 47,7 % mužů a 15,5 % žen ($p<0,001$). Kondom nikdy nepoužívá celkem 9,3 % pacientů (častěji ženy oproti mužům, $p=0,022$) a pouze 12,1 % používá kondom důsledně (častěji muži než ženy; $p=0,003$ a častěji MSM oproti MSW; $p=0,007$). Náhodný nechráněný styk přiznalo 38,2 % osob (46,9 % M vs 9,5 % W; $p<0,001$). Koinfekce se syfilis byla zjištěna u 4,3 % pacientů (7,6 % MSM), koinfekce s HIV u 1,4 % (2,4 % MSM), koinfekce s chlamydiovou infekcí u 11,0 % osob (18,1 % žen).

Uvedená data ukazují vysokou prevalenci gonorey u MSM, nedostatečné používání kondomů a vysoký počet náhodných nechráněných styků. Značné procento žen nesplňuje obvykle popisované rizikové faktory infekce.

Analýzy pacientů s gonoreou, s ohledem na demografická data a rizikové sexuální chování, mohou pomoci ve vývoji cílených intervencí a zlepšení preventivních opatření proti šíření STI zejména v nejvíce rizikové populaci.